

ساماندهی مبلمان شهری بانگاه ویژه بر سیمای شهر

(مطالعه موردی شهر نور)

الهام علیزده

انتشارات هاوژین

www.ketab.ir

سرشناسه: علیزاده، الهام، ۱۳۵۸

عنوان و نام پدیدآور: ساماندهی مبلمان شهری با نگاه ویژه بر سیمای شهر

(مطالعه موردی شهر نور)/ الهام علیزاده

مشخصات نشر: ساری: هاوژین، ۱۳۹۳

مشخصات ظاهری: ۱۶۴ ص: مصور، جدول، نمودار

شابک: ۲ - ۶ - ۹۴۴۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: نمایه

موضوع: مبلمان فضاهای باز، زیباسازی شهری، شهرسازی - ایران - نور (شهر) -

طرح و ساختمان، طرح و برنامه‌ریزی - نمونه‌پژوهی

رده‌بندی کنگره: ۸ ۱۳۹۳ ع ۲ م / ۱۹۷/۵ TT

رده‌بندی دیویی: ۶۸۴/۱۸

شماره کتابشناسی ملی: ۳۵۳۷۷۸۴

ساماندهی مبلمان شهری با نگاه ویژه بر سیمای شهر
(مطالعه موردی شهر نور)
الهام علیزاده

انتشارات هاوژین

چاپ نخست - ۱۰۰۰ نسخه - پاییز ۱۳۹۳

صفحه آرا و طراح جلد: امیر ولی پور

قیمت: ۷۰۰۰ تومان

مازندران - ساری. تلفن: ۰۹۱۱ ۶۷۴ ۴۳۶۳

Email: havzhin.publish@yahoo.com

فهرست مطالب

پیش گفتار	۱۵
مقدمه	۱۷
تنگناهای فضاهای شهری و ساماندهی مبلمان شهری	۲۱
فصل اول - مبانی نظری	
شهر	۲۷
ساماندهی	۲۸
مبلمان شهری	۲۹
دلایل و ضرورت توجه به ساماندهی مبلمان شهری	۳۱
سابقه تاریخی توجه به مبلمان شهری	۳۲
مبلمان شهری در جهان	۳۲
مبلمان شهری در ایران	۳۶
تجارب جهانی در خصوص ساماندهی مبلمان شهری	۳۸
تئوری‌ها و نظریه‌های مربوط به مبلمان شهری	۴۴
زیبایی بصری در شهرها	۴۴
نظریه‌ی زیباشناختی	۴۴
نظریه مورفولوژی شهری	۴۵
نظریه مدرنیسم	۴۶

۴۶	نظریه سیمای شهر
۴۷	شهر سالم
۴۹	مولفه‌های بصری فضای شهری
۵۱	انواع عناصر مبلمان شهری
۵۷	نکات مهم در مبلمان شهر
۵۸	جمع‌بندی

فصل دوم - ویژگی طبیعی و انسانی شهر نور

۶۱	ویژگی‌های اجمالی شهرستان
۶۲	موقعیت، حدود و وسعت شهر نور
۶۴	ویژگی‌های طبیعی شهر نور
۶۴	زمین‌شناسی
۶۵	وضعیت توپوگرافی
۶۶	شرایط آب و هوایی
۶۶	دما
۶۷	بارش
۶۸	میزان رطوبت
۶۸	باد
۶۹	منابع آب
۷۰	آب‌های سطحی
۷۱	آب‌های زیرزمینی
۷۲	ویژگی‌های انسانی شهر مورد مطالعه
۷۲	وجه تسمیه شهر نور
۷۳	ویژگی‌های جمعیتی
۷۳	روند تحولات رشد جمعیت شهر نور

تراکم جمعیت	۷۴
تعداد و میانگین بعد خانوار	۷۵
نوع خانوار	۷۵
ساختار سنی و جنسی جمعیت	۷۵
ساختار سنی	۷۵
ساختار جنسی جمعیت	۷۷
مهاجرت	۷۸
وضعیت سواد	۷۹
محله‌بندی شهر نور	۸۰
ویژگی‌های اقتصادی شهر مورد مطالعه	۸۰
فعالیت بخش‌های مختلف اقتصادی (کشاورزی، صنعت خدمات)	۸۰
جمع‌بندی	۸۲

فصل سوم - بررسی وضع موجود مبلمان شهر نور

تحلیل ضوابط و استانداردها در طراحی و مکان‌یابی مبلمان شهر نور	۸۷
دسترسی به نیمکت‌های شهری	۸۷
کیفیت طراحی نیمکت به لحاظ راحتی، رنگ و مقاومت در برابر تخریب	۸۹
وضعیت ایستگاه‌های تاکسی به لحاظ وجود نیمکت و سرپناه	۹۲
طراحی و مکان‌یابی باجه‌های تلفن	۹۵
دسترسی به آبخوری در سطح شهر	۹۸
میزان استفاده از طرح‌های نو و بدیع در طراحی و ساخت آبخوری	۹۹
طراحی و مکان‌یابی سطل زباله	۱۰۱
وضعیت روشنایی معابر شهر نور	۱۰۴
کیفیت طراحی منابع نوری به لحاظ جذابیت و به کارگیری طرح‌های نو	۱۰۸

- ۱۰۹ طرح و شکل گل جای‌ها در شهر نور
- وضعیت کف‌سازی پیاده‌روهای در ارتباط با حجم تردد و استفاده‌ی عابرین
- ۱۱۲ پیاده
- ۱۱۵ میزان دسترسی به وسایل بازی کودکان در شهر نور
- ۱۱۵ کیفیت طراحی و ساخت وسایل بازی کودکان به لحاظ زیبایی رنگ و ایمنی
- ۱۱۷ دسترسی به ساعت شهری
- ۱۱۸ وضعیت تعیین جهت و ارائه اطلاعات به شهروندان
- ۱۲۰ میزان تعادل و هماهنگی در طراحی و چیدمان تابلوهای تبلیغاتی در شهر نور
- ۱۲۲ تعداد و کیفیت پل‌های عابر پیاده
- ۱۲۳ وضعیت شهر نور به لحاظ وجود حفاظ و جداکننده‌ها
- ۱۲۵ تعداد شیرهای آتش‌نشانی در شهر نور
- ۱۲۷ تلوزیون شهری
- ۱۲۹ میزان عملکرد در زمینه‌ی زیباسازی شهری
- میزان توجه به حفظ فرهنگ و آثار تاریخی شهر در انتخاب و طراحی مبلمان
- ۱۳۲ شهری
- ۱۳۳ تعداد نمادها و تندیس‌های موجود در شهر نور
- ۱۳۶ میزان استفاده از طرح‌های بدیع و نو در ساخت نمادها و تندیس‌ها
- بررسی کیفیت طراحی نمادها و تندیس‌ها به لحاظ تداعی خاطرات و ارزش‌های
- فرهنگی و تاریخی
- ۱۳۸ کیفیت کلی مبلمان شهر نور به لحاظ زیبایی، دسترسی، کارایی و دوام
- ۱۳۹ کیفیت کلی مبلمان شهر نور به لحاظ زیبایی، دسترسی، کارایی و دوام

فصل چهارم - ارزیابی

- ۱۴۵ مبلمان شهر نور استاندارد نمی‌باشد
- ۱۴۸ نتیجه‌گیری
- ۱۴۸ نتیجه‌گیری تئوریک

۱۴۸	نتیجه گیری تجربی
۱۵۲	پیشنهادهای و راهکارهای اجرایی
۱۵۵	فهرست منابع

ضمیمه

فهرست جداول

۵۱	جدول ۱-۱- جدول عناصر تسهیلات گذراندن اوقات فراغت
۵۱	جدول ۱-۲- عناصر زیستی، محیطی و بهداشتی
۵۱	جدول ۱-۳- عناصر اطلاع رسانی
۵۲	جدول ۱-۴- عناصر و تسهیلات ترافیکی (سواره و پیاده)
۵۲	جدول ۱-۵- عناصر تاسیسات و تجهیزات شهری
۵۲	جدول ۱-۶- کیوسک مطبوعات
۵۳	جدول ۱-۷- تجهیزات اطلاع رسانی
۵۳	جدول ۱-۸- ساخت سرپناه
۵۳	جدول ۱-۹- روشنایی و علایم
۵۴	جدول ۱-۱۰- تیر چراغ برق
۵۴	جدول ۱-۱۱- تغذیه و توزیع
۵۴	جدول ۱-۱۲- نقل و انتقال
۵۴	جدول ۱-۱۳- تخلیه و محل زباله
۵۴	جدول ۱-۱۴- پوشش و روکش، جدول مرزبندی و موانع
۵۵	جدول ۱-۱۵- شناخت انواع تجهیزات شهری در خدمات
۶۲	جدول ۲-۱- تقسیمات کشوری شهرستان نور
۷۳	جدول ۲-۲- روند رشد جمعیت شهر نور طی سالهای ۱۳۸۵ - ۱۳۶۵
۷۳	جدول ۲-۳- سیر تحول رشد جمعیت شهر نور در سالهای آماری ۸۵ - ۱۳۳۵

جدول ۲-۴. جمعیت شهرستان نور و نقاط شهری شهرستان نور در سال های ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۵	۷۴
جدول ۲-۵. بعد خانوار شهر نور در سال های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵	۷۵
جدول ۲-۶. توزیع جمعیت شهر نور بر حسب گروه های سنی در سال ۱۳۸۵	۷۶
جدول ۲-۷. توزیع جمعیت شهر نور بر حسب سن و جنس در سال ۱۳۸۵	۷۷
جدول ۲-۸. جمعیت ۶ ساله و بیشتر شهر نور بر حسب جنس و وضع سواد در سال های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵	۷۹
جدول ۲-۹. جمعیت شهر نور به تفکیک محله، سال ۱۳۸۵	۸۰
جدول ۲-۱۰. فعالیت بخش های مختلف اقتصادی شهر نور در سال های ۱۳۴۵ تا ۱۳۸۵	۸۱
جدول ۳-۱. تراکم نیمکت در ۱۰۰۰ متر مربع در خیابان های شهر نور، ۱۳۹۰	۸۸
جدول شماره ۳-۲. بررسی مقایسه ای وضع موجود باجه ی تلفن عمومی در شهر با استاندارد رایج	۹۱
جدول ۳-۳. تراکم باجه تلفن در خیابان های شهر نور، ۱۳۹۰	۹۳
جدول ۳-۴. بررسی مقایسه ای وضع موجود ایستگاه اتوبوس استانداردهای رایج	۹۴
جدول ۳-۵. بررسی مقایسه ای وضع موجود باجه تلفن عمومی در شهر مورد مطالعه با استانداردهای رایج	۹۷
جدول ۳-۶. تراکم باجه تلفن در خیابان های شهر نور ۱۳۹۰	۹۷
جدول ۳-۷. تراکم آبخوری در هر ۱۰۰۰ مترمربع در خیابان های نور، ۱۳۹۰	۹۹
جدول شماره ۳-۸. بررسی مقایسه ای وضع موجود سطل زباله در شهر مورد مطالعه با استانداردهای رایج	۱۰۳
جدول ۳-۹. تراکم سطل زباله در خیابان های شهر نور، ۱۳۹۰	۱۰۳

جدول شماره ۳-۱۰- وضعیت روشنایی معابر در شهر مورد مطالعه در مقایسه با	
استانداردهای رایج	۱۰۶
جدول ۳-۱۱- تراکم منابع نوری در خیابان‌های نور، ۱۳۹۰	۱۰۷
جدول ۳-۱۲- تراکم گلجای در خیابان‌های شهر نور، ۱۳۹۰	۱۱۰
جدول ۳-۱۳- تراکم تابلوها و علائم در شهر نور، ۱۳۹۰	۱۱۹
جدول ۳-۱۴- تراکم شیرهای آتش نشانی در خیابان‌های شهر نور، ۱۳۹۰	۱۲۶
جدول ۳-۱۵- تراکم تندیس‌ها در خیابان‌های شهر نور	۱۳۵
جدول ۳-۱۶- نتایج آزمون کای اسکوئر یکطرفه جهت بررسی وضعیت مبلمان	
شهر	۱۴۱
جدول ۴-۱- محاسبه‌ی آماری آزمون فرضیه‌ی اول	۱۴۶
جدول ۴-۲- محاسبه‌ی آماری آزمون فرضیه‌ی دوم	۱۴۷
جدول ۴-۳- پیشنهادات و راهکارهای اجرایی جهت ساماندهی مبلمان شهر	
نور	۱۵۴

فهرست نمودار

نمودار ۲-۱- میانگین درجه حرارت سالیانه چمستان سال‌های ۱۹۷۹ تا ۲۰۰۳	۶۷
نمودار ۲-۲- میانگین بارش سالیانه رستمروود سال‌های ۱۳۴۵ تا ۱۳۷۹	۶۷
نمودار ۲-۳- میانگین رطوبت نسبی سالیانه چمستان سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۸۵	۶۸
نمودار ۲-۴- روند رشد جمعیت شهر نور در طی سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۸۵	۷۴
نمودار ۲-۵- هرم سنی جمعیت شهر نور در سال ۱۳۸۵	۷۸

فهرست نقشه‌ها

نقشه ۲-۱- موقعیت شهر نور در تقسیمات استانی و شهرستانی	۶۳
---	----

فهرست تصاویر

تصویر ۳-۱- نمونه‌ای از طراحی نیمکت شهری	۹۲
تصویر ۳-۲- عدم رعایت استاندارد در طراحی نیمکت در شهر نور	۹۲

- تصویر ۳-۳. نمونه خلاقانه طراحی نیمکت در هونگ کنگ ۹۲
- تصویر ۳-۴. نمونه‌ای از ایستگاه تاکسی در شهر نور ۹۵
- تصویر ۳-۵. نمونه‌ای از طرح ایستگاه در دبى ۹۵
- تصویر ۳-۶. نمایی از تلفن همگانی مستقر خیابان امام ۹۸
- تصویر ۳-۷. خلاقیت در طراحی تلفن همگانی در مالزی ۹۸
- تصویر ۳-۸. نمونه‌ای از آب خوری در خیابان شیخ فضل الله نوری ۱۰۰
- تصویر ۳-۹. نمونه از طرح خلاق آبخوری ۱۰۰
- تصویر ۳-۱۰. نمونه‌ای از سطل زباله در شهر نور ۱۰۳
- تصویر ۳-۱۱. ضعف طراحی و ساخت محصول خیابان دانشگاه ۱۰۴
- تصویر ۳-۱۲. الگوی مناسب طراحی سطل زباله و نیمکت ۱۰۴
- تصویر ۳-۱۳. الگوی مناسب طراحی سطل زباله ۱۰۴
- تصویر ۳-۱۴. نمایی از نور پردازی نامناسب خیابان شریعتی ۱۰۷
- تصویر ۳-۱۵. نمایی از روشنایی معابر خیابان امام ۱۰۷
- تصویر ۳-۱۶. نمونه‌ای از چراغ‌های روشنایی شهر نور نوار ساحلی ۱۰۹
- تصویر ۳-۱۷. سطل زباله یا گلجای خیابان امام ۱۱۱
- تصویر ۳-۱۸. نمونه‌ای از گلجای خالی از گل خیابان ناطق نوری ۱۱۱
- تصویر ۳-۱۹. بکارگیری خلاقیت در طراحی گلدان و نیمکت ۱۱۱
- تصویر ۳-۲۰. بکارگیری خلاقیت در طراحی گلدان ۱۱۱
- تصویر ۳-۲۱. نمونه‌ای از کف پوش شهر نور در خیابان امام ۱۱۴
- تصویر ۳-۲۲. بازی با رنگ در ارایه کف پوش های سه بعدی، طرحی مناسب در فضاهای شهری ۱۱۴
- تصویر ۳-۲۳. نامناسب بودن پیاده رو جهت رفت و آمد معلولین و سالخوردگان خیابان ناطق نوری ۱۱۴
- تصویر ۳-۲۴. نمونه‌ای از پیاده روی مناسب جهت رفت و آمد معلولین ۱۱۴

- تصویر ۳-۲۵- نمایی از پارک بازی کودکان واقع در خیابان معلم ۱۱۷
- تصویر ۳-۲۶- نمونه‌ای از پارک بازی کودکان ملت تهران ۱۱۷
- تصویر ۳-۲۷- نمونه‌ای از طرح ساعت‌های شهری در یزد ۱۱۸
- تصویر ۳-۲۸- نمونه‌ای از راهنمای معرف کاربری در شهرستان نور میدان امام ۱۱۹
- تصویر ۳-۲۹- نمونه‌ای از راهنمای معرف کاربری در شهر نور میدان فیضیه ۱۱۹
- تصویر ۳-۳۰- عدم تعادل و هماهنگی در طراحی و چیدمان تابلوهای تبلیغاتی ۱۲۱
- تصویر ۳-۳۱- نمایی از پل عابر پیاده واقع در خیابان امام و استفاده صرفاً تبلیغاتی از آن ۱۲۳
- تصویر ۳-۳۲- عدم وجود حفاظ در طول رودخانه‌ی میدان امام ۱۲۵
- تصویر ۳-۳۳- نمونه از حفاظ پلاستیکی در مسیر سواره ۱۲۵
- تصویر ۳-۳۴- نمونه‌ای از شیر آتش‌نشانی در شهر نور ۱۲۷
- تصویر ۳-۳۵- تلویزیون شهری در شهر نور با مکانیابی نامناسب ۱۲۸
- تصویر ۳-۳۶- نمایی از تلویزیون شهری در دبی ۱۲۸
- تصویر ۳-۳۷- عدم توجه به زیبا سازی محیط شهری نور در نور بویژه در نوار ساحلی و توریستی شهر ۱۳۱
- تصویر ۳-۳۸- نمونه‌ای از توجه به زیباسازی محیط شهری در یک شهر مطلوب ۱۳۱
- تصویر ۳-۳۹- تنها نمونه نقاشی دیواری در شهر نور انتهای خیابان امام ۱۳۱
- تصویر ۳-۴۰- مجسمه بری دریایی در دریاچه‌ی آلتیر در هامبورگ آلمان ۱۳۲
- تصویر ۳-۴۱- رودخانه لاویج رود عاری از هرگونه زیباسازی ۱۳۲
- تصویر ۳-۴۲- نمایی از میدان در ورودی شهر اما بدون نماد کمربندی محمودآباد ۱۳۶
- تصویر ۳-۴۳- نمونه‌ای از نماد در میدان کارگر شهر نور ۱۳۷
- تصویر ۳-۴۴- نمونه‌ای از نماد در پارک بازی کودکان خیابان معلم ۱۳۷
- تصویر ۳-۴۵- نمونه زیبا از جانمایی مجسمه در شهر مجسمه خشونت کافیت در نیویورک ۱۳۷

- تصویر ۳-۴۶- نمونه‌ای از نماد شهری در شهر نور میدان امام ۱۳۹
- تصویر ۳-۴۷- نیم تنه استاد معین، تهران خیابان استاد معین ۱۳۹
- تصویر ۳-۴۸- زخم بصری بر سیمای شهر، میدان امام، میدان اصلی شهر ۱۴۰
- تصویر ۳-۴۹- زخم بصری بر سیمای شهر امام، میدان اصلی شهر ۱۴۰
- تصویر ۳-۵۰- طراحی خیابان جهت خوانایی بهتر و القای هویت در آتلاتا ۱۴۰